

Xabier Letona

DANI BLANCO

Korrontea

GURPILAK beste abiadura bat hartu du urtarrilaren ondoko manifestazioarekin, baina oraindik ez dakigu nora eramango gaituen. Gero esango dute mobilizazioek ez dutela garrantzirik. Ikusi Burgosko Gamonal auzoan ere. Mobilizazioak arrakastatsuak badira eta une egoki batean beste hainbat egoerekin txertatzen badira, ideien katalizatzaile bikainak dira. Bilboko kasuan, EAJ manifestazio hartan egotea zen berrikuntza, EH Bildurekin eskuz esku, eta bereziki horrek eman dio indarra egoera berriari. Horrek eta bildutako jendetzak, jakina.

Baina egoera berria ekarriko du? Batek daki, baina korrontek bake prozesuaren norabide horretan bultzatzen du indar handiz eta askoz indartsuago izango da PPk jarraitzen badu inongo mugimendurik egin gabe. Agian horren bila ari da: Euskal Herrian galduta ere, Espainian irabazi. Herritarrek asko haserretzen dira agintariek behin eta berriz euren nahiari muzin egiten diotenean, eta presio hori beti ateratzen da nonbaitetik, hauteskunde bidez edo kalean.

Kontu zaharra da hau, 1987ko Ajuria Eneko Itunak ere argi zioen bere 10. puntuak bakea elkarrizketa bidez lortzeko aukerarik bazen, bultzatu egin behar zela, beti ere gai politikoak alderdien eskuetan bakarrik geratzen baziren. APtik (PPren aurretikoa) eta EArainoko indar politiko gehienak biltzen zituen itunak.

Azken bi urteetan inoiz baino argiago dago bakea ez dela bakarrik ETArekin atentaturik ez egotea, beste gai asko jorratu behar direla bake egoera egonkor bat lortzeko:

iraganaren irakurketa, biktimak, presoak, identitateak, hizkuntzak, eskubideak... Gatazka indartsu bat bizi izan duen edozelako gizartek bideratu behar duen hori guztia, etorkizunean errepika ez dadin eta egongo diren arazoak elkarrizketaren bidez konpon daitezten.

IPAR IRLANDAKO iraganeko mamuak jorratu ditugu ARGIAko zenbaki honetan. Han duela 15 urte sinatu zuten Ostiral Santuko Akordioa eta jarraitzen dute arazoekin. Baina ez dute aurreiritzirik hitz egiteko eta 2013arekin bat bukatu da beste elkarrizketa esperientzia indartsu bat, Haass elkarrizketak deitutakoak.

Badakite azken 15 urteetan akordio eta elkarrizketa bidez eraikitako bakeak on egin diela

Unionista eta errepublikarren desfileekin arazoak dituzte eta batzuetan badira istiluak. Arazoak dituzte sinboloekin, banderekin batez ere eta 2013aren hasieran –unionistek eragindako– istilu larriak izan ziren Belfasten hango udalak britainiar bandera egunero jarriko ez zela –bakarrik 25 egun seinalatueta– erabaki zuenean. Eta batez ere, duten arazo handiena iraganeko irakurketarena da, egia, justiziari eta kontakizunari buruz ikuspegi desberdinak direla-ko haien artean.

Hori guztia dela eta, Ipar Irlandako gobernu autonomoak iragan uztailan erabaki zuen elkarrizketa prozesu bat jarriko zela abian Richard Haass estatubatuar bitartekariaren gidaritzapean eta aipatutako hiru gai nagusi horien inguru-

ruan akordioak erdiesteko helburuarekin. DUP eta UUP alderdi unionistak, SDLP eta Sinn Fein irlandar abertzaleak eta Alliancek (interkomunitarioa da) sei hilabetez jardun dute hizketan, Haassek zazpi zirriborro aurkeztu dizkie alderdiei eta azkenean abenduaren 31n ez ziren akordiora iritsi, bi alderdi unionistek atzera bota zutelako. Baina saiatu dira eta iragarri dute aurki jarraituko dutela elkarrizketekin.

Esan daiteke hura beste prozesu bat dela, beste egoera bat, hark ez duela zerikuririk honekin... nahi dena, baina hor ari dira akordioa lortu guran. Bake akordioan hala adostuta, unionistek eta errepublikarrek elkarrekin gobernatzen dute, kasu honetan DUP (PPko eskuineko sektoreen antzekoa izan daitekeena) eta Sinn Fein, IRArekin adar zibila izan zena. Antipodetan dira

gauza askotan, baina ez dute zoru etikoen eta bestelakoen aitzakiarik. Badakite azken 15 urteetan akordio eta elkarrizketa bidez eraikitako bakeak on handia egin diela, badakite ez dagoela atzera biderik, baina badakite dituzten arazoak konpontzea garrantzitsua dela haien elkar bizitzarako. Gaitza dute, inork ez daki nola desblokeatuko den fase berri hau, unionismoak bere gehiengoaren betoa erabili duelako. Baina denek diote jarraituko dutela hitz egiten eta laster hasiko direla berriz.

Mendekuaren ikuspegitik ez bada, ezin da ulertu hemen ere elkarrizketaren bidean ez abiatzea. PPren egungo jarraitzearekin istorioak ezin du bukaera onik izan. ■

